పిలుపు

★

శ్రీ అంగర వెంకటకృష్ణారావు

వంతెన దాటిపోగానే రైలుదారి విల్లులా వంపు తిరుగుతుంది. దాని కుడిప్రక్క గోతులు, చీపురుడొంకలు. ఎడమవైపు వంపు నాభిస్థానానికి సమీపంలో బంగాళా తీరులోవున్న వొక చిన్న యిల్లు.

వంతెనక్రింద యెల్లప్పుడూ యెంతో అంత పాయగా గలగల ప్రవహించే వొక గెడ్డ, ఆ యింటి పెరడునంటి పోతూంటుంది. ఆ వెనక యెత్తైన కొండ. ఆ కొండ చుట్టిపోతూందా వాగు.

ఈ దృశ్యం చూడగానే గోపాలం హృదయం గుబగుబ పొందేది. అతనికీ రైలుప్రయాణం భోజనానంతరం త్రేన్పడం అంత పరిపాటి అయిపోయింది. అంతే మార్పులేనిది ఉద్యోగంలో ప్రవేశించి రెండేళ్ళయింది. ఈ రెండేళ్ళూ ఆ రెండు స్టేషన్లనడుమనే వారానికి కనీసం రెండుసార్లు ఆసులో కండెవలె ప్రయాణిస్తున్నాడు.

ఆ రైలుదారి వంపువద్దవున్న దృశ్యంకన్న శతాధికంగా సుందరమైన దృశ్యాలు మార్గంలో చాలా వున్నాయి. చెరువులలో కలువపూలు, అంటు మామిడి, అరటితోటలు, తమని తామెరగని పల్లె పడుచులు, కంకెలు తిరిగిన దండెలు, చెంగుచెంగున ఔకళించే మేకపిల్లల మెడలలో చిరుమువ్వల సవ్వడి, యినుపదారి కిరుప్రక్కలా తెరలు తెరలుగా మారిపోతూ అతని సిగరెట్టు పొగ కవతలగా పారిపోతాయి. అతని కవి సిగరెట్టు పొగవలె అలవాటైపోయేయి.

కాని వంతెన దాటి రైలు ఆ వంపు సమీపిస్తూందనగానే అతని హృదయంలో యేదో ప్రాకుతూన్నట్టవుతుంది. ఇల్లు దాటి రైలు వెడిపోతూంటే అతడు ఆత్మబంధువును దహనపరిచి వెడిపోతున్నట్టు అనుభూతి పొందేవాడు.

అప్పుడప్పుడా రైలక్కడ ఆగిపోవడం కద్దు. ఆ సమయాల్లో అతనక్కడ దిగేవాడు. ఇంటిచుట్టూ ప్రహరీగోడ బ్రదికిచెడ్డ పెద్దమనిషి గౌరవంలా ఆనవాలుప్రాయంగా వుంది. తలుపులు లేని గేటుమాత్రం ధైర్యంగా నిలబడి, రాత్రిళ్లు (ఒకవేళ యెవరైనా వస్తే) దారి చూపిస్తుంది.

రైలు కదులుతుందనేవరకూ గోపాలం ఆ గేటు ముందున్న రాతిమీద కాలు ఆనించి రైలు కభిముఖంగా నిలబడి సిగరెట్టు కాల్చేవాడు. ఎక్కువగా ఆ యింటివేపు చూస్తే అతనికి భయమో, లేక ఆనందం అయితే, దాన్ని కొంచెం కొంచెం అనుభవిద్దామని పిసినారితనమో అతనికే తెలీదు. రైలు కూత పెట్టగానేమాత్రం ఆ యింటివేపు తిరిగిచూసి బరువైన గుండెతో వెనకడుగు వేసేవాడు. రైలెక్కి తలుపుదగ్గర నిలబడి, కొత్తగా వెలిగించిన సిగరెట్టు పొగ వొదులుగా విడుస్తూ విచారంగా చూసేవాడు. అప్పుడప్పుడు వొకటిరెండు కన్నీటిచుక్క లతని గుడ్లలో తిరగడం కద్దు.

2

'ఉద్యోగంలో ప్రవేశించినదగ్గరనుండీ కుఱ్ఱవాడు చిక్కిపోతున్నాడు చూశారా, యెందుకలా అగుపిస్తున్నాడో?' అంది విశాలక్షమ్మ, భర్త జానకిరామయ్యగారికి చేతికఱ్ఱ అందిస్తూ. ఆయన మీసాలు కుడిముండతో నిమురుకుంటూ గోపాలం

వేపు చూడగానే అతడు వుదాసీనపునవ్వుతో తల ప్రక్కకు తిప్పుకున్నాడు.

'ఏంవోయ్! మళ్ళీ యెప్పుడు నీ ప్రయాణం?'

'ఎల్లుండండీ నాన్నగారూ...'

విశాలాక్షమ్మ కాఫీ కుమారుడిదగ్గర వుంచి వీధులోకి వెళ్ళబోతూన్న భర్తతో తిరిగి అంది, 'ఈ ప్రయాణాల వుద్యోగంలో యెందుకు ప్రవేశపెట్టేరు? రెండేళ్ళయింది. బాబు చిక్కి శల్యమౌతున్నాడు.'

జానకిరామయ్యగారు చురుకుగా వెనక్కి తిరిగి, వొకమారు భార్యవేపు చూసి వెంటనే చూపు కుమారుడివేపు మరలించి, 'వాడెవడి కొడుకు!' అని తిరిగి మీసాలు సర్దుకున్నారు. తన కళ్ళల్లో యేదో లోతైనభావం మెరిసింది. ఆ జవాబు వినగానే గోపాలం విశాలనేత్రాలు చెదిరేయి. బుద్ధి యేయే దూరప్రాంతాలనో పరిభ్రమించినట్టయింది. విశాలాక్షమ్మ విశాలవదనం వొకలిప్తలో రంగులుమారి తిరిగి తేటెక్కింది. ఆమె గంభీరంగా తల పంకించి గర్వంగా నవ్వింది.

జానకిరామయ్యగారొక ఓఢ్ర సంస్థానంలో ముప్ఫైయేళ్ళు ఫారెస్టుఆఫీసరుగా పనిచేసి రిటైరయేరు. బాగా పలుకుబడి ధనం ఆర్జించేరు. ఈవి తక్కువైనా కనికరంగల హృదయం.

ఆయన గుఱ్ఱపు స్వారీలో అందెవేసిన చెయ్యి. రేంజర్లూ, ఫారెస్టర్లూ వద్దంటూనాన్నా పులులుండే స్థలాలకు గుఱ్ఱంమీద జోడు బార్ల తుపాకీ సాయంతో వెళ్లేవారు. బొద్దుగా పొట్టిగావున్న ఆ కాయానికి అంత చురుకుదనం యెలా వచ్చిందా అని తోటి షికారీలాశ్చర్యపోయేవారు. లక్కరాగిడీవంటి సున్నని తల, చీపురుకట్టలవంటి మీసాలు, గుండెలు చీల్చుకుపోయే విద్యున్నేత్రాలుగల ఆ వ్యక్తియెన్నోసార్లు గుఱ్ఱంతో పులిమీంచి దాటేసి తప్పించుకోవడం చూస్తూ అతను బాపనయ్యని నమ్మలేకపోయేవారు.

అంచేతే అపిరికిజాతి గోపాలం, అంత ఆస్తివున్నా, వొక్కడే సంతానమైనా, ఆరైలు ప్రయాణపు వుద్యోగంలో ప్రవేశించేడు గావును. తండ్రి నెత్తురు మహోవుడుకైనది. అతనికి తగ్గ కొడుకే అనుకునేవారు తజ్జ్ఞులనబడేవారు.

జానకిరామయ్యగారు వీధిలోకి వెళిపోగానే తల్లికొడుకులతో వాదన మొదలెట్టింది.

'అసలు నీకీ వుద్యోగం యెందుకోయ్ నాయనా! నువ్వు వొప్పుగోవాలిగాని చక్కనైన గుమాస్తా వుద్యోగం దొరకదనా? ఈ ప్రయాణాలు చెయ్యలేక నీరసపడిపోతున్నావు కదా!'

గోపాలం తన విశాలఫాలంమీది త్రాచుపాములవంటి కనుబొమలు కొద్దిగా కుంచించి, చిరునవ్వు నవ్వేడు. అతడా తల్లికి వొకడే సంతానం అయినా, ఆమె మొఖంకేసి సూటిగా యెన్నడూ చూడడు. చూసినా, లిప్తగడిచినతరవాత వెంటనే గోడలమీదవున్న యే పటాలవెంపో దృష్టిమార్చి క్లుప్తంగా జవాబు చెబుతాడు.

'అయినా యీ సెంట్లూ సబ్బులూ అమ్మే వుద్యోగం నాకు సుతరాం నచ్చలేదోయ్. డబ్బెక్కువొస్తున్నాదన్న మాటేగాని, వొళ్లు గుల్లవుతూంది. ఇక్కడికి రెండేళ్లయిందికదా. బుగ్గలెండిపోయేయి—శల్యాలవుపిస్తున్నాయి. నామాట విని యీ వుద్యోగానికి రిజైనుపెట్టు. మీ నాన్నగారికి సంస్థానంలో బోలెడు పలుకుబడి. అక్కడ చేరితే మేనేజరౌతావు.'

గోపాలం నాన్నగారి ఫోటోవెంపు చూస్తున్నాడు.

'అమ్మా! నాన్నగారు మేనేజరెందుకు చెయ్యలేదు?'

'నాన్నగారు చిన్నప్పటినుంచీ తాలెంఖానాలో తిరిగేరట. ఆయన పదిహేనేళ్ళప్పుడు భారీ సంగిడీ పొడిచేవారట. పైగా రాదసావాసం. ఇంతకీ ఆ సంస్థానంలో ఆయనకున్న పలుకుబడి మరెవ్వరికీ లేదు. అంచేత మేనేజరుకంటె ఆయనకే యెక్కువజీతం!'

ఆమె యిలా మాట్లాడుతూంటే గోపాలానికేదో అవ్యక్తమైన అనుభూతి కలుగుతూంది. అతని హృదయంలో యేవో ప్రాచీనస్మృతులు కదులుతూన్నట్టయింది. రోమాంచం కలిగింది.

'అమ్మా! అంతవారికి కొడుకునై నేనిలా కాగితాలు వ్రాసుకుంటూ కూచోగలుగుతాను. ఈ సేల్సుడిపార్టుమెంటులోనే పెద్దవాడినవడానికి తగిన అవకాశాలున్నాయి...'

‘సేల్సు మ్యానేజరౌతావు కాని, విశాఖపట్టణం నుంచి నాకేం తెచ్చావు?’ అంది హటాత్తుగా రంగంలోకి ప్రవేశించిన జానకి. గోపాలం ఆమెవేపు అప్రయత్నంగా చూసి అర్థరహితంగా నవ్వేడు.

‘వాడి సెంట్లూ సబ్బులూ అరగదీస్తూనే వున్నావుగా, ఇంకా యేం తేవాలి.’

‘నువ్వూరుకో అత్తయ్యా, అప్పుడే నీ సాధింపులూ నువ్వూను. ఏం బావా? బెల్లంకొట్టిన రాయిలా వులకవేం!’

అతను విసుగ్గా లేచి ‘వుండూ’ అన్నాడు. లేస్తే ఆరడుగులవిగ్రహం. ఉంగరాల చిన్న జుత్తు—విశాలమైన నుదురు. కోలముక్కు—గర్వంగా వొంపులతిరిగిన గడ్డం—నూనూగుమీసాలు. అతనిని చూసినప్పుడల్లా జానకికి గుండెల్లో ‘ఆశల గుఱ్ఱాలు పరుగెడుతాయి. కాని వెంటనే అతడు సమీపించరాని యేదో మహత్తరశక్తిలా తోచి చిన్నబోతుంది.

ఈలోగా విశాలాక్షమ్మ లోపలికి వెళ్ళి వచ్చింది. ‘ఇదిగోనే జానీ, గోపాలం నీకు తెచ్చింది.....’

‘ఆహాయ్! సంపెంగపూలు—ఏం వాసన! సింహాచలంలో కొన్నావా బావా? అత్తయ్యా మనం యెప్పుడైనా సింహాచలం వెళ్ళాలి. బావ చెప్పేడు, ఆ వూరు, ఆ కొండకోనలు, జలధారలు - ఆహా! ఎంతో చూడ యింపుగా వుంటాయట...’

‘నీ పెళ్ళికి వెడతాంగా......’ విశాలాక్షమ్మ యెగతాళిగా అంటించింది. గోపాలం దిగ్గున లేచి వెడిపోయేడు. ‘వీడికి ఆడదానికన్న సిగ్గట్టా’ అంటూ విశాలాక్షమ్మ లోపలికి వెళ్ళింది. గోపాలం వెనకాలే జానకి మేడ యెక్కింది. పరుగు పరుగున మెట్లు దిగి వెడిపోతూంటే విశాలాక్షమ్మ లోపలినుంచి ‘అదేవిటే’ అంది. జానకి ఆగకుండా చెయ్యెత్తి ‘కొత్త రకం సబ్బు’ అని కూతపెట్టి తుఱున పారిపోయింది.

3

ఆవేళ సాయంత్రం ఐదు దాటిన తరవాత జానకి, జానకిరామయ్యగారింటికి వెళ్ళింది. విశాలాక్షమ్మ లోపలి వరండాలో యీజీచైరుమీద తీరికగా కూచుని వార్తాపత్రిక చదువుకుంటూంది. జానకి రాక ఆ యిల్లాలు సులోచనాలదోరుమీంచి గమనించింది.

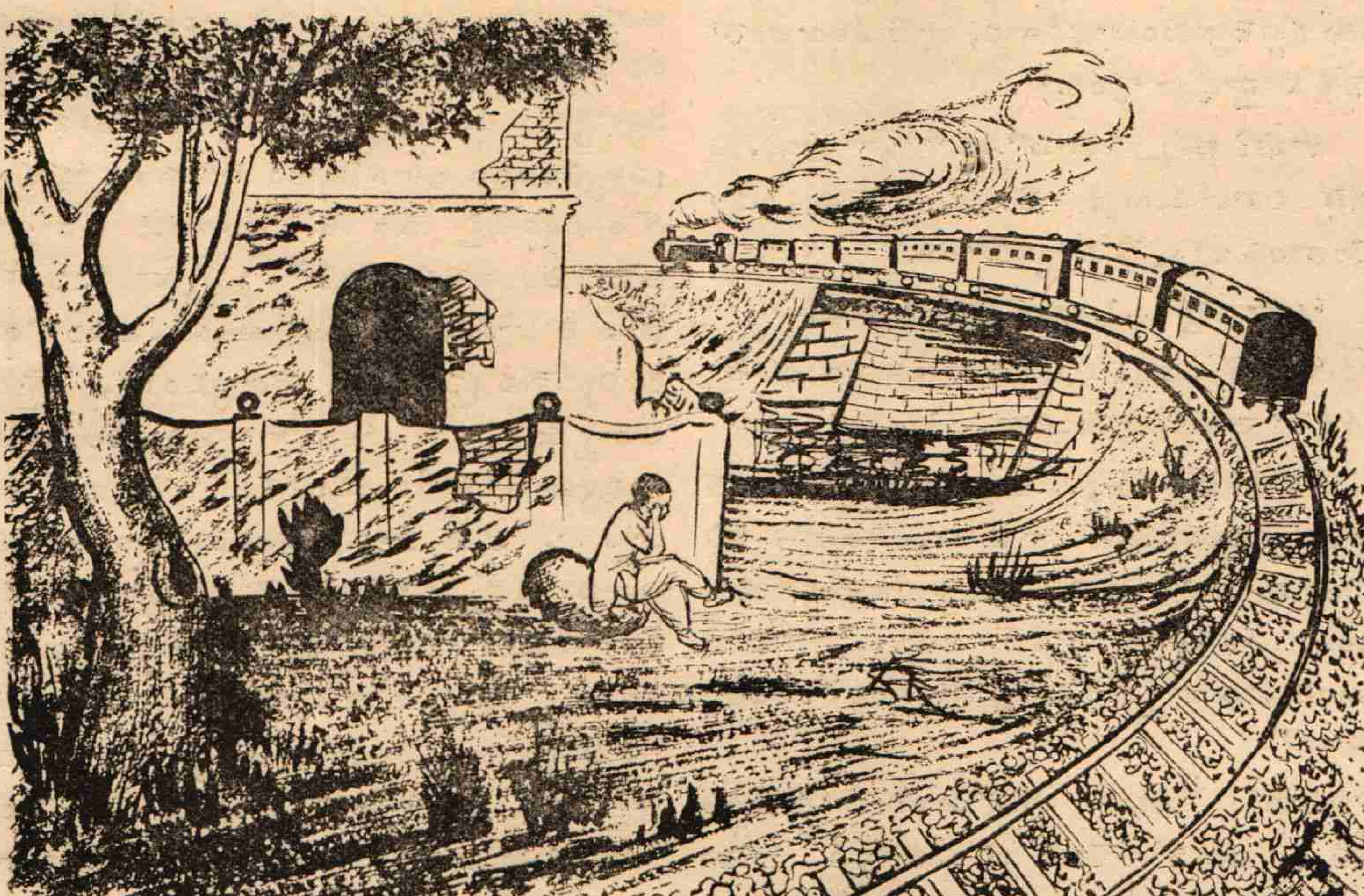

ఆ పిల్ల వచ్చి నిమ్మళంగా పిల్లిలా కూచుంది ప్రక్కనేవున్న స్టూలుమీద.

'ఏం జానీ తీరికగా కూచున్నావు?'

'పనేముంది అత్తయ్యా. వంటైపోయింది. అమ్మపురాణం వినడానికి కోవెలకెళ్లిపోయింది. వీధితలుపు గొళ్లెం పెట్టి వచ్చా.' విశాలాక్షమ్మ మందహాసం చేసి తిరిగి చదువుకోజొచ్చింది. జానకి ఆవులించి చిటికలు వేస్తూ 'మామయ్య యింట్లో లేరా?' అంది. విశాలక్షమ్మ అర్థోక్తిగా నవ్వి 'మామయ్యగారీవేళప్పుడేనాడయినా యింట్లో వున్నారా జానీ?' అని యెదురుప్రశ్న వేసింది.

జానకి ఉదాసీనంగా నవ్వి, వెంటనే తల పైకెత్తి ఆవులించి చిటికెలు వేసింది. డాబా లాజుల్లోంచి గోపాలం వుంగరాలజుట్టు అగుపించింది. దిగ్గున లేచి 'ఒస్తానత్తయ్యా' అంది.

'అప్పుడే యేంతొందరే జానీ, కూచో. ఏం కూర చేసేవు...' ఆ పిల్లకు మనసక్కడ లేదు. 'బెండకాయలు వేయించేను— గుంపల పచ్చడి, యింగువచారు.'

'నీకు వేపుడుకూరలు మహా యిష్టమేవ్. రేపెవడు కట్టబెట్టుకుంటాడో గాని, వాడి జీతం అంతా నూనెకే పోస్తావులా వుంది.'

జానకికి అక్కడ కూచోవడం బాధగా వుంది. ఆ సంగతి విశాలాక్షమ్మకి తెలుసు. కాని ఆపిల్ల నూరించాలని అక్కడే ఆకట్టుతూంది.

'ఒస్తానత్తా...' జానకి లేవబోయింది.

'ఏం తొందరే! అమ్మ పురాణమునుం చొచ్చే సరికింకా చాలాసేపౌతుందిగా...'

'కాదు అత్తయ్యా...మజ్జిగ గిన్నెమీద మూత పెట్టడం మర్చిపోయేను గావోసు...గదిలో పిల్లి దూరిందేమో...' అని గబగబ నాలుగడుగులు వేసింది. 'అన్నట్టు వొసేవ్ జానీ...డాబామీద చామంతిపూలున్నాయే. వెళ్ళి కోసుకుని తే, తలలో తురుముతా.'

జానకి టక్కుమని ఆగిపోయింది 'చామంతి పూలే...' అని నోరు తెరచి దొంగకళ్ళతో డాబా లాజుల్లోంచి చూసింది. అటువెంపు, అత్తయ్యవెంపు చురుకుగా చూపులుమార్చి మెట్లవెంపు పరుగుతీసింది.

గోపాలం మెట్లవెంపు వీపుపెట్టి యెదురుగా వున్న చెరువులోకి చూస్తున్నాడు. అస్తమిత సూర్యకాంతికి చెరువునీరు నెత్తురులా మెరుస్తూంది. దానిమీద తేలుతూన్న నీటికాకులు శరీరంమీద కత్తిపోటుల్లా వున్నాయి.

అతను చేతులు వెనక్కు పెలితి వేసుకున్నాడు. పొడుగాటి లేత వేళ్లు తెల్లచిక్కుడుకాయల్ని తలపిస్తున్నాయి. తిరిగి తిరిగి వీచే మందపవనాలు అతని శరీరంమీంచి సెంటుసువాసన లెత్తుకొచ్చి జానకిమీద విసరి వేసారిస్తున్నాయి. ఆ పిల్ల అలా అతనివెంపు అర నిముషం చూసి గిఱ్ఱున తిరిగి చేమంతిగోలెముల దగ్గరకు వళ్లి పూలు తెంపుతూ వొక కూనరాగం విసిరింది. గోపాలం వొక్కసారి వెనుదిరిగి చూసేగానే ప్రక్కవాటుగా ఆ పిల్ల సంపెంగవంటి నాసిక, మాంసలమై బిగిసిన భుజం, దానిమీదుగా ముందుకు జారి మధ్య అర్ధచంద్రాకృతిపొందిన సర్పిణివంటి పొడుగాటి జడ అగుపించేయి.

ఆ లావణ్యాని కతనిలో హటాత్తుగా కోరికలు కెరటంలా పెరిగి, మరుక్షణంలో విరిగిపోయేయి. అతను తనని చూస్తూన్న సంగతి జానకి కొసకంటితో కనిపెట్టింది. అటువంటి రసవంతమైన, రమణీయమైన దృశ్యానికి తన హృదయం అనురణించకపోవడం ప్రకృతివిరుద్ధం అని గోపాలం బెదురుగా, 'పువ్వులు దొంగతనంచేస్తే యేం శిక్షో తెలుసా?' అన్నాడు. ఆమె తల పైకెత్తి కళ్ళతో నవ్వుతూ 'ఏమిటో?' అంది తాటాకులు కట్టినట్టు. అతను చతురత్వానికి యెవ్వఘమైన ప్రయత్నం చెయ్యకుండా, 'ఖైదు' అన్నాడు. ఆమె 'అలాగా' అని తల పంకిస్తూ 'నవ్వులు అయితే యేం శిక్షో తెలుసా' అంది బెట్టుగా. దీనికి కూడా అప్రయత్నంగా అతడే జవాబు చెప్పేడు 'బాధ' అని. ఆ జవాబు చెప్పిన తరవాత అతని పెదవులు వణకేయి. అతని భుజంమీద కూచున్న వెన్నెలరాజు జానకి నాహ్వానిస్తున్నాడు. తన కోర్కెలు పోసుపోసినట్టున్న గోపాలం బావ జుట్టులోని వుంగరాలకొసవొంపులు చంద్రకాంతికి 'తళుక్' మంటున్నాయి. అతడామెను పిలిచిగాని, హస్తచాలనంద్వారా గాని, చివరకు ముఖకళవళికల ద్వారా గాని ఆహ్వానించలేదు. కాని ఆమె అతని

వేపు యెందుకు వెళ్లిందో అయస్కాంతం వెంపె పరుగెత్తిన వుక్కతునకే చెప్పాలి.

'బావా విచారంగా వున్నావేం?'

'విచారం లేదు జానీ. కాని పరస్పర సంఘర్షణలో కలిగిన వూహాలతో మనసు నిండిపోయింది.'

'నీ బాధేమిటో నాతో చెప్పరాదా' అంది, ఆ 'నాతో' అన్న పదోచ్చారణలో తన జీవిత కాంక్షఅంతా చూపుతూ. అతడు డాబా జాలును జారబడి 'అదే తెలీదు' అన్నాడు.

'పోనీ ఆ బాధకు కారణం యేమిటో చెప్పరాదా'

అతడు నిట్టూర్చేడు. 'నేను జీవితంలో వొక వంపు ప్రయాణిస్తూంటే, యేదో అగోచర అనిర్వచనీయశక్తిన న్నింకొక వంపులాగుతూన్నట్టవుతుంది. నేను చూస్తూన్న వస్తువులన్నీ నామీద యేవిధమైన ప్రత్యేక ప్రభావాన్ని చూపించకపోయినా, కొన్ని మాత్రం నాలో యెంతో వొత్తిడి కలిగిస్తూంటాయి.'

'నాకంతా అగమ్యగోచరంగా వుంది బావా'

'ఔను, నీకు తెలీదులే. సరే. దీనిని నీకు సులువుగా బోధపరచాలంటే...ఆఁ! మాటకి నేనిక్కడనుండి రైలుమీద విశాఖపట్టణం వెడుతూంటానా...దోవలో వొక వంతెన, అది దాటగానే రైలుమార్గం వంపు...దాని కెదురుగా వొక బంగాళా వుంది. రైలాస్థలం సమీపిస్తూందనగానే నా కడుపులో యెవరో చెయ్యిపెట్టి కెలుకుతూన్నట్టవుతుంది'

జానకికి కొంచెం భయం కలిగింది. అప్రయత్నంగా 'ఆ వుద్యోగం మానీ బావా' అంది. అతడు వొక్కమారు పొడిగా నవ్వేడు. అప్పుడతని కళ్లల్లో యేదో అపూర్వమైన వెలుగు గోచరించింది. 'నువ్వూ అమ్మలాగే అన్నావూ? నేనీ వుద్యోగం అమ్మను తృప్తిపరచడానికి మానెయ్యొచ్చుగాని... కాని ఆ బంగాళా...అక్కడి గాలి...అక్కడ కదిలిన ప్రతిపిట్టరెక్కా...నాకోసమే...... ఏమిటో నా హృదయ హృదయపుటంతరాళంలో కన్నుమూసిన యేదో స్మృతిని కదిలిస్తాయి!'

'బావా నాకు భయంగా వుంది...అత్తయ్యతో చెప్పనా?......' తటాలున అతడామె చెయ్యిపట్టుకున్నాడు. 'ఒట్టువేసుగో జానీ చెప్పనని...అత్తయ్యతోనూ...యెవ్వరితోనూ వొద్దు...మా అమ్మతో అసలే చెప్పొద్దు.'

అతడు చెయ్యిపట్టుగోడమే జ్ఞాపకం వుందిగాని, ఆ తరువాత అతనిమాటలు గూడా జానకికి వినిపించలేదు. పువ్వులు క్రింద పడిపోయేయి. ఆమె అతనిలోకి వొరిగిపోయింది.

ఆమె మొహమాటం విడిచి చెప్పింది, 'బావా! నువ్వు లేకపోతే నా జీవితం వృధా. నీ వుద్దేశమెలా వుందో కాని, నా హృదయం నీకు అర్పణ అయిపోయింది. నేను పేదదానినే. మీరంతా నాకిచ్చిన చనువు నాధారం చేసుకుని యింత స్పష్టంగా చెప్పగలుగుతున్నాను. నేను నీదానిని.' గోపాలాన్నేదో పెద్ద సమస్య బాధించినట్టయింది. అతడేమీ జవాబు చెప్పలేదు కాని పడమటివేపు పొడిచిన చుక్కకేసి చూస్తున్నాడు.

'అత్తయ్య మా అమ్మతో చెప్పిందిట. మామయ్యగారికి కూడా యిష్టమేనట. కాని నువ్వే యిదమిద్ధమని తేల్చడంలేదట ... ఏం బావా ... మాట్లాడవా...'

ఆమె యేదో తన సోది చెప్పుకుపోతూంది గాని, అతడేమాలోచిస్తున్నాడో, అసలు తను మాట్లాడుతూన్న విషయం అర్థం చేసుకున్నాడో లేదో కూడా యెరగదు. దేవతలు విహరించే ఆ వేళ, వెన్నెల రెచ్చగొట్టిన తన హృదయాన్ని అతని పాదాలముందు గుమ్మరించి 'స్వీకరించు' అంది గాని, అతని మనసప్పుడెక్కడుందో ఆ అమాయికకు తెలీదు.

అతడలా చుక్కలకేసి చూస్తూంటే రైలు కూత వినిపించినట్టయింది. పొగలురేగి మలీమసంగా గోచరించే ఆ దృశ్యంలో రైలుదారి, ఆ వంతెన, పట్టీలవంపు...అక్కడ పొగలింకా దట్టమైపోయేయి. వాటి నడుమనుంచి శిథిలమైన అజ్ఞాత హృదయంవలె బంగాళా అగుపించినట్టయింది.

'బావా! ఏమాలోచిస్తున్నావు? నా హృదయం పగులగొడతావా?...లేక నీ కాలి వుయ్యేలల మీద తూగిస్తావా?...' అతడు హటాత్తుగా జానకిని తన హృదయానికి బలంగా వొత్తుకున్నాడు. 'జానీ!

నువ్వు నా దానివి!' ఆమె విదిలించుకుని, క్రింద జారిపోయిన పువ్వులు గబగబ యేరుకుని త్వరగా మెట్లు దిగి పోయింది. చావడిలో విశాలాక్షమ్మ జానకి తల్లి మాట్లాడుకుంటున్నారు.

'ఛా నే జానీ! ఇంతసేపూ పువ్వులు కోసుకోవడమే!' జానకి సిగ్గుపడిపోయి అడుగు వెయ్యలేకపోయింది. ఈసూరు వాళ్ళమ్మ అంది 'పిల్లి మజ్జిగ త్రాగేస్తుందేమో నే, తొరగా వెళ్లూ' అని. జానకి వెనుదిరగగానే మళ్ళీ విశాలాక్షమ్మ అన్నది. 'పరవాలేదు వదినా, అది కళ్ళు మూసుకుని త్రాగి వుంటుంది.' పరుగుతీయబోయిన జానకికి తిరిగి హటాత్తుగా బ్రేకు పడింది. వెంటనే తల్లి సూటిగా అడిగింది, 'ఏమే జానీ, బావ నీకు నచ్చేడా?' జానకి చటాలున నోటికి చెయ్యి అడ్డుపెట్టుకుని వొస్తూన్న నవ్వు ఆపుకోలేక అక్కడినుండి అదే పరుగు తీసింది. ఆ పరుగులో ఆమె దోసిలినుండి జారిపోయిన రెండు పూలు కాలిక్రిందపడి నలిగిపోయేయి. కాబోయే వియ్యపురాళ్లు గంభీరంగా నవ్వుకొన్నారు.

జానకి వెడిపోయిన తరువాత గోపాలం హృదయంలో తుఫాను బయలుదేరింది. అతనిని యేదో లోకాతీతశక్తి ఒద్దని వారిస్తూన్న కార్యాన్ని చేసినట్టు, అటమటించిపోయేడు. వెన్నెల చురుకు చురుకున గుచ్చుకుంటూంటే, మందపవనాలు త్రాచుపాముల్లా చెవులో బుసలు కొడుతూంటే డాబామీద నిలవలేకపోయేడు. నెమ్మదిగా క్రిందకు దిగి గదిలోకి వెడిపోయేడు.

ఆ రాత్రి జానకిరామయ్యగారిల్లు పెళ్ళివారిల్లులా వుంది. ఇరుగు పొరుగులకుకూడా చూచాయగా తెలిసిపోయింది, ఆ రెండు కుటుంబాలు వియ్యమందబోతున్నాయని. కొందరమ్మలక్కలు రాద్ధాంతాలు చేసేరుకూడా. జానకి తండ్రిలేనిది. దగ్గరగా కావలసినవాళ్ళుగాని, ఆస్తిగాని లేదు. కాగా జానకి రామయ్యగారికిచిత్తుగా డబ్బుంది. ఒక్కగాని వొక్క కొడుకు. కట్నం లేకుండా, కంచంలేకుండా కనీసం మఱదళ్ళ, బావమఱదుల ముచ్చటనైనా లేకుండా, సుమారుభయత్రా పూచీముగ పెళ్లివారే భరించవలసినంత అగత్యం యెందుకు రావాలని కొందరు మాజీ సువాసినులు నోళ్లు నొక్కుకున్నారు.

రాత్రి సుమారు పదిగంటలైంది. జానకిరామయ్యగారు వాకిలిలో యీజీచైరుపై కూచున్నారు. ఆయన బట్టతలమీద చంద్రకిరణాలు సూటిగా పడుతున్నాయి. వీధివెంపు చావడిమీద, విశాలాక్షమ్మ జానకి తల్లి రెండుకుర్చీలమీద, జానకి స్తంభానికి జేరబడి నేలమీద, కూచున్నారు. పెళ్లికబుర్లప్పుడే బూరెల వాసన కొడుతున్నాయి. జానకిరామయ్యగారు యెడం అరచేతిలో వుంచిన సున్నం పొగాకు కుడి బొటనవేలితో నలిపి 'టప్'మని చరిచి నోట్లో వేసుకుని, ఆవస్తువింకా నోట్లో సరిగా 'సెటిల్' కాకముందే, 'ఔనట్రా, యింతకీ అసలు వాడి నడిగారా లేదా?' అని చేతులు దులుపుకున్నారు. 'వాడికేం తెలుసులెండి నట్టినాగమ్మ, మనం సై అంటే వాడూ సైయే' అంది విశాలాక్షమ్మ. జానకి తల్లి గుండెలుకుదుటపడ్డట్టు నిట్టూర్చింది. జానకి మాత్రం ధైర్యంగానే వుంది.

'ఔరా గోపీ! నీ పెళ్ళిభోగట్టాలు మేం చెప్పుకుంటూంటే నువ్వేమిటలా గదిలో దూరేవు. ఇలా వోసారి రా' అన్నారు జానకిరామయ్యగారు.

గోపాలం నెమ్మదిగా వచ్చి నిలబడ్డాడు. అప్పుడతనితల రైస్ మిల్లులా తిరిగిపోతూంది. ఉష్ణంకూడా వచ్చినట్టుంది. కాని వాళ్ళకి తెలిస్తే యేమనుకుంటారో అని నిభాయించుకుంటున్నాడు.

'గోపీ! జాని వొప్పుగుందిరా, నీకూ యిష్టమేనా' అన్నాడు తండ్రి.

తిరిగి అతని హృదయంలో రైలుచక్రాలు తిరిగిపోజొచ్చేయి. ధూళిపొగ రేగింది. మసక మసక వెలుతురులో ఆ బంగాళా ఔపిస్తూంది. కాని మళ్లీ ధైర్యం చిక్కబట్టేడు. మహావేగంతో ప్రవహిస్తూన్న నది కెదురీదేడు. 'అ' అని లేచి వెడిపోయేడు.

అతనికి రాత్రి తీవ్రమైనజ్వరం వచ్చింది. ఉదయాన్న లేవడానికి శక్తి చాలలేదు. కాని యెండయెక్కినకొద్దీ బలం వచ్చింది పదిగంటలకు మామూలుగా వున్నాడు. సాయంత్రం నాలుగు గంటల బండికి వెడుతూంటే తల్లి అతనికి జ్ఞాపకం చేసింది, వాళ్ళ నాన్నగారు వివాహ ముహూర్తం పెట్టేస్తారని, తను త్వరలోనే శెలవు పెట్టవలసి

వుంటుందని. తన కామె మాటలు వినిపించిన సంగతి గోపాలం మరుక్షణంలోనే మరిచిపోయేడు.

4

గోపాలానికి శరీరస్వస్థత కుదిరిందిగాని మనసింకా శేషాగ్నిలా ఆందోళనాధూమవలయాలు విడుస్తూంది. తదనుగుణ్యంగా రైలులో పడ్డదగ్గర నుండీ జోరుగా సిగరెట్లు కాలుస్తున్నాడు. తనకి పరిచయమున్న యెవ్వరియెదుటా కాల్చడు. ప్రయాణ సమయంలో కొంచెం యెక్కువగా కాలుస్తాడు. ఇలాంటప్పుడు మరీని.

జానకికి తనమీద మిక్కిలి అనురాగం వుంది. తండ్రి విషయం అటుంచి తల్లిమాత్రం ఆ సంబంధం కోసం తహతహలాడుతూంది. తనకూ జానకిమీద అనురాగం వుంది. ఆమె పొడుగాటి కనురెప్పల నీడలు పాలమీగడవంటి కపోలోపరిభాగంమీద నీలి రేకలు దిద్దడం చూసూ యెన్నోసార్లు తను ముచ్చటపడ్డాడు. ఆమె తనను నోటినిండా బావా అని పిలుస్తూంటే ఆ అమాయకపు ఎదను పగులగొట్టడం అమానుషం అనుకున్నాడు.

కాని ఆమెపై తన మనసు నిలకడగా లగ్నం చెయ్యడానికి శక్తి చాలడంలేదు. తన ప్రణయజ్యోతికి ఆహుతి అయిపోవడానికి తనకు తానై యెగిరివస్తూన్న ఆ మిణుగురు తను చేతులు విచ్చి ఆహ్వానించబోతే వొక్క లిప్తలో మహోజ్వాలాగ్ని గోళంగా మారినట్టవుతుంది. జానకికి అభిముఖంగా పోతూన్న తన హృదయాన్ని యేదో అవ్యక్త శక్తి బలవంతంగా మరోకవెంపు త్రిప్పివేస్తున్నట్టవుతుంది. ఆ పిల్ల నాజూకు పెదవులు ముద్దుపెట్టుకోవాలని యెన్నోసార్లనిపించింది. కాని వెంటనే అవి కస్సని కాటేసే త్రాచుపాము కోరలవలె అనుపించినట్టయింది.

ఆలోచనలలోపడ్డ గోపాలానికి శరవేగంలో పోతూన్న రైలు, దానికెదురుగా పరుగెడుతూన్న ప్రకృతి గోచరించడం లేదు. ప్రక్క ప్రయాణికుడు అగ్గిపెట్టె అడిగితే పరాకున సిగరెట్టిచ్చేడు. ఆసామీ అదే అడిగినట్టు నోట్లో పెట్టుకుని తిరిగి అగ్గిపెట్టె అడిగి ముట్టించి, దమ్ములాగి 'సత్తెం' అన్నాడు కృతజ్ఞత నటించే తెచ్చుకోలు నవ్వుతో. ఆ మాట గోపాలానికి వినబడలేదు కాని తట్టెడుపొగ అతని మొహమ్మీద కొట్టింది.

రైలు కోరుకొండలో ఆగి తిరిగి పరుగు లంకించుకొంది. వంతెన రాగానే గోపాలానికి హఠాత్తుగా యీ లోకంమీద ధ్యాస కలిగింది. రెండు మూడు నిమిషాల తరవాత రైలుదారి వంపు వచ్చింది. ఇంజను క్రక్కుతున్న రాక్షసిబొగ్గు పొగ కరాళమేఘపంక్తిలా క్రమ్మి యెదురుగుండా చీకటి కల్పించింది. ఆ చీకటిలోంచి బంగాళా తన పూర్వజన్మస్మృతిలా గోచరిస్తూంది. గొలుసు లాగి అక్కడ దిగిపోవాలనిపించింది. కాని అంతవసరం లేకుండా రైలే ఆగిపోయింది.

గోపాలం లేచేడు. తన సిగరెట్టు కాలుస్తూన్న ఆసామీ ప్రత్యుపకారంగా 'ఇది టేసను కాదండి' అన్నాడు రవ్వలదుద్దులు వూపుతూ. గోపాలం వినిపించుకోకుండా దిగుతున్నాడు. అతడు మళ్లా వినిపించాలని 'సింగిలు లాగలేదు కావాల' అన్నాడు. గోపాలం మెట్లు దిగి, రాళ్లు, వుక్కుతీగెలు, చిన్న గోర్జి దాటి బంగాళా గేటువెంపు వెడుతూ అప్రయత్నంగా వాచీ చూసుకున్నాడు. ఐదు గంటలైంది.

ముందున్న స్టేషనులో మొదటిపట్టాలమీద వొక గూడ్సుపెట్టె తిరగబడిపోయిందట. అంచేత ఆ జంతువును లేవదీసేవరకూ, అంటే కనీసం మూడుగంటల కాలంవరకూ, యీ బండీ కదలదు. టిక్కెట్లు లేని ప్రయాణీకులు వుల్లాసంగా అటూ యిటూ గాలి షికార్లు చెయ్యజొచ్చారు. టిక్కెట్లు గలవారు ముఖాలు వేలవేసి తమ దౌర్భాగ్యానికి యేడవజొచ్చేరు. గోపాలం ఆ తలుపులు లేని గేటు ముందున్న బండరాతిమీద రైలువంపు తిరిగి కూచున్నాడు. సుమారు తొమ్మిదిగంటలకు రైలు గోపాలం యెక్కలేదన్న సంగతి గమనించకుండా శెలవు పుచ్చుకుంది.

రైలువెడిపోయిన తరవాతకూడా గోపాలం దిగులుగా రైలువెంపు చూస్తూకూచున్నాడు. అతడు జాగ్రదావస్థలోకి రాబోతూన్నట్లుంది. ఆ నిర్జనారణ్యప్రదేశంలో రాత్రి వెన్నెలలో కూచుని అసాధారణమైన నూతన కాలగమనంలో పడిపోయినట్టు అనుభూతి పొందుతున్నాడు.

ఉండి వుండి వెనక బంగాళాలోంచి యేదో శబ్దం వినవచ్చినట్టయింది. వెనుదిరిగి చూసేడుగాని యేమీ గోచరించలేదు. అది తన భ్రమ అనుకుని లేచి ఆవరణలోనుండి మెట్లవరకూ వెళ్లేడు. మధ్య మెట్టు వద్దకు వెళ్లేసరికి అతని కాళ్లెందుకో కంపించేయి. అక్కడే కూలబడి మోకాళ్ళమీద తలపెట్టి, కాళ్ళ చుట్టూ చేతులు పెనచుకుని మాగన్నులోపడ్డాడు.

హటాత్తుగా బంగాళాలోంచి లాలిపాట వినవచ్చింది. ఉలిక్కిపడి తలయెత్తి చూసేసరికి బంగాళాగదులన్నింటిలోంచి దీపకాంతి అగుపిస్తోంది. చావడికుడిప్రక్కనున్న గదిలోంచి ఆ లాలిపాట అతి మృదువుగా, జాలిగా, కాంక్షాపూరితంగా, హృదయవ్యథా వినిర్గతంగా వచ్చి తన ఆత్మలోకంలో సుప్తావస్థలోవున్న ఏదో జ్ఞాపకాన్ని రెచ్చగొడుతూంది.

గోపాలం లేచి నెమ్మదిగా చావడిలోకి వెళ్ళి కుడివెంపు గదిలోకి చూసేడు. ఒక స్త్రీ అటు తిరిగి తనచేతులలో శిశువున్నట్టూహించుకుని వూపుతూ పాడుతూందా లాలిపాట. ఆ దృశ్యం చూడగానే గోపాలం తనను తనుగా మరిచిపోయేడు. ఆమె యెవరో, యెందుకలా విలపిస్తోందో తోచలేదు. ఆమె వెనుదిరిగి అతనికేసి చూసి, ముఖమంతా కళ్లు చేసుకుని, కళ్లు రెండూ సముద్రాలు చేసుకుని, మరుక్షణంలో ప్రక్కగదిలోకి వెడిపోయింది. పసుపు రాసిన చీర చెంగు నడుముకు బిగించుకొని, అలసట ఆకారం ధరించినట్టున్న ఆ తొలి యౌవనపు బొమ్మ పచ్చి బాలెంతరాలని గోపాలం పోల్చేడు.

అప్రయత్నంగా నెమ్మదిగా గోపాలం ఆ గదిలోకి వెళ్లేడు. ప్రక్కగదిలోంచి ఉబికుబికివచ్చే దుఃఖాన్ని దిగమ్రింగుకుంటూ, వెక్కి వెక్కి యేడుస్తూన్న యేడ్పు వినవచ్చింది. రెండునిముషాలు గడిచేకా ఆ యేడుపు తిరిగి పూర్వ ఫక్కీలో లాలిపాటగామారి, ఆగదిలోంచి పెరటివరండాలోకి వెళ్లింది. గోపాలం యీసారి కొంచెం వేగంగా పెరటివరండాలోకి వెళ్లేడు. వెంటనే ముందగపడిన స్త్రీ విగ్రహం గబగబ మెట్లు దిగి పెరటిలోకి పరుగెత్తింది.

మెట్లకు యాభైగజాల దూరంలో వొకపాడు గచ్చునుయ్యి, దానికుడిప్రక్క నొక కుంకుడు చెట్టు, ఆ చెట్టుక్రింద వొక నాపరాయి వున్నాయి. ఆ స్త్రీ కుంకుడు చెట్టుక్రింద నిల్చుంది. ఆకులలోంచి పడిన వెన్నెల ఆమెను గోచరాగోచరం చేస్తూంది. గోపాలం అలా వరండాలో నిలబడిపోయేడు. తను చూస్తున్నది మనిషి కాదని అతని కర్థమైపోయింది. కాని అతనికి విశేషంగా భయం కలగలేదు. తదేక దృష్టితో చూస్తూన్న తనవెంపు ఆమె చెయ్యి వూపి రమ్మని సౌంజ్ఞ చేసి నాపరాయిమీద కూచుంది. నెమ్మదిగా అడుగులు వేసుకుంటూ గోపాలం వెళ్ళి ఆమెకు రెండుగజాల దూరంలో నిలబడ్డాడు. అతడికామె స్పష్టంగా అగుపిస్తూంది. విరబోసుకొని వుంగరాలు తిరిగిన జుట్టు, తెల్ల చిక్కుడుకాయలవంటి పొడుగాటి లేతవ్రేళ్ళు, సుందరమైన కోలముక్కు, గర్వంగా వంపు తిరిగిన గడ్డం, విశాల ఫాలభాగం ఆమె ఆభిజాత్యాన్ని చెప్పక చెపుతున్నాయి.

'కూచో నాయనా!'

అతడికి వినపడిందా పలుకు. తన నిదివర కెంతమందో పిలిచేరు. కాని యీమె పిలుపులో యేదో విశేషమున్నట్టుంది. అది లోకాతీతమైనది. అతని ముఖంమీద పోసిపోయిన చమ్మటచుక్కలలో వెన్నెలకాంతులు మెరుస్తున్నాయి.

'అమ్మా నువ్వెవరు?'

ఆ పిలుపు కామె నేత్రాలుజ్వలంగా మెరిసేయి. చీరచెరగుతో కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంది. మాట్లాడబోతే డగ్గుత్తిక కలిగింది. 'నాయనా! నేనెవరా! నేను నీ తల్లిని!'

అతడికి శరీరం పులకించింది. దుఃఖం కూడా వచ్చింది. ఇది స్వప్నం కాదుకదా అని అనుమానం వేసింది.

'ఔను నాయనా. నువ్వు నాబిడ్డవే. అదంతా వొక పెద్దగాథ. ఇరవైయేళ్లై నీకోసం యీ నా హృదయంలో కుంపటితో వేచివున్నానోయ్. నా చిట్టి తండ్రీ! నిన్ను మోసికన్నదే నా వంతైంది గాని, నీ అచ్చటలు ముచ్చటలు చూడలేకపోయానోయ్. నిజమే నాయనా, నువ్వు నా చిట్టితండ్రివే.'

ఆ వాక్యాలతని కడుపులో పేగును పీకేయి. మాతృవాత్సల్యం, తల్లి కోసం బిడ్డపడే 'తహ తహ' తొలిసారి అనుభవించేడు. ఇరవైయేళ్లు గారాబంతో

పెంచిన తల్లి యీనాడు పోయినట్టు దుఃఖించేడు. అప్రయత్నంగా ఆమెవేపు జరగబోయేడు.

'అలాగే కూచో నా కన్నతండ్రీ! నీలాగే నాకూ నీవద్దకు రావాలనివుంది. ఇరవైయేళ్ళనాటి కోర్కెలదీపిక యిప్పుడు నాలో తిరిగి నాలుకలు జాచుతూంది. కాని యేం లాభం? మన యిద్దరిమధ్య జీవితమనే చీకటితెర వుంది. అది మన సంచార భూములకు తుడిచివేయలేని యెల్ల. నిన్ను వొళ్లో వేసుగుని మనసార స్తన్యం యివ్వాలని నాలోని 'తల్లిముచ్చట' పెనుగులాడుతూంది. కాని ఆ ముచ్చట యెలా తీరుతుంది?' ఆమె నిట్టూర్చింది.

గోపాలం మరి దుఃఖంపట్టలేక పోయేడు. హోరని యేడువజొచ్చేడు.

'ఏడవకు చిట్టినాయనా, ఇరవైయేళ్ళగా కంటూన్న నా కలలను నిజం చేశావు. ఈనాటికి నీకీ నిర్భాగ్యపు తల్లిమీద దయకలిగింది. హాఁ! రెండేళ్లనుండీ నువ్వీ మార్గంమీంచి తరుచు వెడుతూ వొక్కసారికూడా నన్ను చూడడానికి రాలేదు. రైలు వచ్చినప్పుడల్లా నువ్వే వచ్చినట్టు తలచి వీధులోకి వచ్చి ఆశగా చూసేదాన్ని. నువ్వెప్పుడెప్పుడు గేటువరకూ వచ్చేవాడివి. లోపలికి వస్తావేమో అని ఆశపడేదానిని.

తిరిగి గోపాలం కడుపులో దుఃఖం తుఫానులా లేచింది. కాని కష్టంమీద నిభాయించుకొని వెక్కజొచ్చేడు. 'అమ్మా... నిజం. నాకు కూడా యీ బంగాళా చూడగానే యేదో బాధగావుండేది. కాని యింత ఆత్మానుబంధం వుందని, నేనీ బంగాళాకింత ఋణపడివున్నానని కలలోకూడా అనుకోలేదు. కాని అమ్మా! ఆ సంగతి విపులంగా చెప్పవా?'

'నేను చెప్పలేను తండ్రీ. అదీ నీకు తెలుస్తుంది. కాని యిన్నాళ్లు నీకోసం యిక్కడ వేచి వుండడానికి కారణంవుంది. చిట్టితండ్రీ! చనిపోయిన నీ తల్లి ఆ కారణంగా, నీకోసం, వొకటి అర్థిస్తూంది. అది చేస్తావా?'

'అమ్మా! త్వరగా చెప్పు. నిప్పులలో దూకమన్నా సిద్ధంగా వున్నాను. త్వరగా చెప్పు తల్లీ...

'మరేంలేదు నాయనా... నువ్వీ ప్రాంతాలలో వివాహం చేసుకోకు. సంస్థానానికి వెడిపోతానని నిన్ను పెంచుతూన్నవారితో చెప్పు. అక్కడే నీకు వివాహం అవుతుంది. నువ్వు సుక్షత్రియుడివి తెలుసా. సంస్థానాధీశ్వరుడవౌతావు.'

గోపాలం మనస్సులో యెన్నో ఆలోచనలు పగుగులుతీసేయి. ప్రాణం పెట్టిన పెంపుడు తలిదండ్రులు, మనసిచ్చిన 'జాని' తన భావిజీవితంలో ప్రశ్నార్థకాలలా గోచరించేరు. కాని ఆజ్ఞాపిస్తూన్నది మాతృశ్రీ.

'సందేహిస్తున్నావా, చిట్టిబాబూ? నేను చెప్పినదానిలో యెంతో అర్థంవుంది. ఇంటికి వెడుతూనే నీకే తెలుస్తుంది. ఈ సంగతి నీకు చెప్పి వొప్పిద్దామనే యీ యిరవైయేళ్లుగా నేనిక్కడ గూడులేని పక్షిలా అల్లాడేను. ఈ నిర్భాగ్యపు తల్లి యేకైక వాంఛ తీర్చు తండ్రీ!'

అతడలాగే అని తలపూపేడు.

ప్రభాతశీతల పవనాలు తగిలేసరికి గోపాలానికి తెలివివచ్చింది. వేళ సుమారైదౌతూవుంది. అతడు తొలినాడు రాత్రి సుమారు పదిగంటలవేళకు బంగాళామెట్లమీద యెక్కడ కూచున్నాడో అక్కడేవున్నాడు. బంగాళా యథాపూర్వంగా శిథిలంగానేవుంది.

లేచి రైలు పట్టీలమీంచి ప్రయాణంచేసి ప్రక్కస్టేషను చేరుకొన్నాడు. మరొక గంటలో వచ్చిన ప్యాసింజరుమీద వాల్తేరు వెళ్లి తొలినాడతని సామానులు రైలులో వుండిపోవడం రిపోర్టుచేశాడు. అదృష్టవశాత్తూ అన్నీ వున్నాయి. అవి తనవి అని స్థిరపరచి తీసుకున్నాడు. ఆవేళ విశాఖపట్టణంలో వుండిపోయి, మర్నాడు తెల్లవారుఝామున రాయపూరుబండీలో బయలుదేరి వుదయం ఎనిమిదిగంటలకు యిల్లు చేరుకున్నాడు.

5

గోపాలం వచ్చేసరికి యిల్లంతా కలకలలాడుతూంది. గుమ్మాలకున్న కొత్తపసుపులు కుంకాలు, కొత్తమామిడితోరణాలు కళ్యాణశోభ లీనుతున్నాయి.

అతడు తిన్నగా మేడమీదకు వెళ్లి సూటు కేసు దించి మంచంమీద కూలబడి ఆలోగిస్తున్నాడు. అతడు వచ్చేడని తెలియగానే జానకి పరుగు పరుగున వచ్చి మేడమీదకు వెళ్లింది. ఆపిల్ల తలంటుస్నానము చేసి శృంగారించుకుంది.

'బావా అలా దిగులుగా వున్నావేం'

బావా అన్న పిలుపు అతని గుండెలలో మారు మ్రోగింది. ఆలోచనారహితంగా అత డామె వేపు తలెత్తిచూసేడు. అతని నేత్రాలు వికసితనవకింశు కాలలా వున్నాయి. వాటిలో అశ్రువులు తిరుగుతున్నాయి. జానకికి ఆశ్చర్యం దిగులు కలిగేయి. ఎంతో ఆశగా, 'బావా, ఇవాళ మన ప్రధానం, పదిగంటలకు ముహూర్తం. ఎల్లుండే మన వివాహం. అలా యేడుస్తున్నావేం ?'

అతని పెదవులు స్పందించిపోతున్నాయి. "జానకమ్మా..." అన్నాడు మాటలు తడబడుతూ. ఆ పిలుపుకు జానకి హడలిపోయింది. ఆమె అతని దగ్గరసా వెళ్లి డగ్గుత్తికతో 'బావా...అదేమిటా పిలుపు' అంది.

'అంతేనమ్మా జానకీ. ఇవాళ మన ప్రధానం కాదు. విషాదం! ఇవాళే నా ప్రయాణం. ఇవాళే నీకూ నాకూ చిరవియోగారంభం! అంతా నీకు తెలుస్తుంది......'

ఆమె హృదయంలో బాకుతో పొడిచినట్టయింది. ఇంకేం అనాలో తోచలేదు. అప్పుడక్కడికి విశాలాక్షమ్మ వచ్చింది. కొడుకూ కోడలు యేడుస్తూండడం చూసి 'ఇదేమిటబ్బా, మీ యిద్దరికీ పిచ్చెక్కిందా, నాగమ్మల్లారా! ఎందుకీ కన్నీళ్లు ? అబ్బాయీ, కాఫీ తాగుదువుగాని లే, మంగళస్నానానికి వేళవుతూంది. ఇవాళ మనింట్లో ప్రధానం!'

గోపాలం వొక గడ్డుసమస్యలో పడ్డాడు. ఈమె కెలా విషయం చెప్పాలో తెలీలేదు. తావు కనుపించలేదు గాని పట్టలేనంత దుఃఖం వచ్చింది. బిగ్గరగా యేడువజొచ్చేడు. ఆ యేడ్పుకు క్రింది వారంతా పైకి చేరుకున్నారు. వాళ్ళందర్నీ తోసుకుంటూ జానకిరామయ్యగారు వచ్చి యేమిటేగోలంతా అన్నారు. రావలసిన వారంతా వచ్చేరు. ఇక విషయం దాచవలసిన అవసరం గోపాలానికి తోచలేదు.

అతడు లేచి ఆ దంపతుల కాళ్లకు మొక్కేడు. 'ఇరవైయేళ్ళు కళ్ళల్లో పెట్టుకుని పెంచిన మీరు నాకెప్పుడూ తలిదండ్రులే. కాని మొన్న రాత్రి మా అమ్మను చూసేను. ఆమె అంతా చెప్పింది నా జన్మరహస్యం కొంతవరకు తెలిసింది. ఆమె నాకొక ఆదేశం యిచ్చింది. తదనుగుణంగా నే నిక్కడ వివాహం చేసుగోకూడదు. సంస్థానం తిరిగి పెడిపోవాలి......'

ఈ మాటల అర్థం యెవ్వరికీ బోధపడలేదు. జానకిరామయ్యగారు గ్రహించేరు గాని దబాయించడానికి ప్రయత్నించేరు. 'ఏమిటోయ్ నీ కబుర్లు... పీడా పిశాచం వాలలేదు కద—చాలు చాలు...... లే...అవతల... ప్రధానముహూర్తం సమీపిస్తూంది.'

గోపాలం దబాయింపుకు లొంగలేదు. మనసు దిటవు చేసుకున్నాడు. 'క్షమించండి మొన్నరాత్రి మా అమ్మను నేను చూసేను. కోరుకొండ కవతల రైలు దారి వంపులిరిగినచోటు కెదురుగావున్న శిథిల గృహంలో చూసేను. తెల్లవార్లూ ఆమె కన్నీటి పాట విన్నా. ఇక నే నెవ్వరినీ మోసం చెయ్యదల్చుకోలేదు...'

ఈ మాటలకు అంత దిట్టమైన జానకిరామయ్యగారు తట్టుకోలేకపోయేరు. అతని నుదుటిమీద చెమటపోసింది. కళ్లంట నీళ్లు జలజల రాలిపోయేయి. అందర్నీ కూచోమని సంజ్ఞచేసేరు. తను కూడా చతికిల బడ్డారు. కన్నీళ్లు వుంగ్రపువేలిగోటితో మీటికొని 'నువ్వెవ్వర్నీ మోసంచెయ్యలేదు నాయనా. నేనే చేసేను మోసం అంతా. లోకం నేటివరకూ నిన్ను నా బిడ్డే అనుకుంటూంది...' అని వొక్క నిముషం నిశ్శబ్దంగావుండి తిరిగి గోపాలం కథ అక్కడున్నవాళ్ళ కిలా చెప్పేరు.

'గోపాలం మావాడు కాడు. అసలు బ్రాహ్మణుడే కాడు. రాజవంశ సంజాతుడు. భావి సంస్థానాధీశ్వరుడు. దానికి ఋజువు డాక్యుమెంటు నాదగ్గరున్నాయి. కాని యిరవై యేళ్లు పెంచిన ప్రేమవల్లరిని తెంపుకోలేక నా విధికి వ్యతిరేకంగా వర్తించ

బోయేను. కాని జీవించినా మరణించినా తల్లి ప్రాణం తన పేఋకు అన్యాయం...అంటే యిది మరి అన్యాయమేకదా ... జరుగుతూంటే యెలా వోరుస్తుంది...వినండి అంతా అతని జన్మరహస్యః థ

నేనూ మా సంస్థానాధీశ్వరుడు ప్రాణ స్నేహితులం. అతని అట్టుగుట్టు అనువాళ్ళన్నీ నాకు చెపుతూండేవాడు. బహు నాజూకైన విషయాల్లో నే నతనికి సలహా యిస్తూండేవాడిని.

నేటి కిరవైయేళ్ళ క్రిందట అతని కొక అప్ప గారి కూతు రుండేది. అత డామెను వివాహం చేసుకుంటానని ఆమెకు రహస్యంగా వాగ్దానం చేసేడు. కాని వివాహం జరగకముందు వారి స్నేహకారణంగా ఆమెకు గర్భోత్పత్తి కలిగింది. ఆ విషయం జమీందారుగారి మనస్సులో పెద్ద కలవరం లేవదీసింది. ఆమెకు అన్యాయం చెయ్యడం యిష్టంలేదు కనక యీ సంగతి నాతో చెప్పి సలహా అడిగేరు.

'మహాప్రభూ! ఇది యేమంత క్లిష్టసమస్య కాదు. ఆమెకు దూరస్థలంలో ప్రవాసం యేర్పాటుచేద్దాం. రహస్యం బైటపడకుండా చూసే పూచీ నాది. నెలలునిండి శిశువును కననీండి.'

రాజుగారన్నారు 'ఆ శిశువు నేం చేద్దాం? అది నా బిడ్డకదా...'

'మీ కాభయం అక్కరలేదు. నాకు బిడ్డలు లేరు. కొన్నాళ్లు నేను సాకుతాను.'

రాజుగారు నా చెయ్యిపట్టుకుని చిరునవ్వుతో అన్నారు, 'కాని పంతులూ...కొన్నాళ్ళే సుమీ. నీలాగే నాకుకూడా పిల్లలు లేరుకదా. ఇన్నేళ్ళయినా, యిందరు భార్యలున్నా ఫలించని బీజం యిక్కడ ప్రాణస్పందన పొందుతూంది. ఈ మొలక తిరిగి యీ వనం చేరాలి.

'అలాగే ప్రభూ అన్నాను' అని జానకిరామయ్యగారు భార్యవేపు చూసేరు. ఆమె హృదయంలో దుఃఖసాగరం పొంగుతూంది. గోపాలం అనాథ బ్రాహ్మణశిశువని భర్త కల్పించి చెప్పిన కథ యిన్నాళ్ళూ నమ్మింది. ఆమె కీవర్ణరహస్యం తెలీదు. కాని ఆ శరీరసౌష్టవం చూసి అప్పుడప్పుడనుమానపడేది.

"అప్పుడు కోరుకొండ రైలుస్టేషను కవతల, వంతెన దాటినతరువాత వొకచిన్న బంగాళా నిర్మించబడింది. దానిని వెయ్యిమంది పనివాళ్లూ నెలరోజులలో హుటాహుటిని నిర్మించేరు. దానిలో ఆమెనుదింపి సర్వసదుపాయాలూ జరిగే యేర్పాటుచేసేం ఈగోపాలం మాతృగర్భంలో ఈబంగాళాలో నే పెరిగేడు.

తరవాత నవమాసాలూ భరించి ఆ ప్రణయకల్పవల్లి యీ పండురాల్చి ప్రసవించిన పదవనాడు తనకు శాశ్వతంగా కళ్లుమూసుకుంది. ఇక చనిపోతుందనగా నేమా, మా రాజుగారు ఆమెవద్దకు వెళ్ళేం. నే నస లక్కడే వుంటూండేవాడిని. ఆమె రాజుగారివెంపు వెంగటిల్లిన నేత్రాలు త్రిప్పి కన్నీరుకార్చి, 'నే వెడిపోతూన్నా, కాని నా చిట్టితండ్రిని చూడండి' అంది. రాజుగారి కడుపు చెరువైపోయింది; సమయోచితంగా యేం చెప్పాలో తెలీక నావెంపు చూసేరు. నే నామెతో చెప్పా 'అమ్మా మీరు భగవంతుణ్ణి తల్చుగుని నిర్భయంగా వుండండి. చిన్ని దొరవారి కేమీ ఫరవాలేదు. వారిని కొంతకాలం పువ్వులలో పెట్టి నే పెంచుతా' కాని నామాటలామె నంత అనునయించలేదు. రాజుగారి వేపు చూసి 'మీ వాగ్దానం...' అంది. చెయ్యిపట్టుగుని సాభిమానంగా జాలిగా వారామె నిస్తేజనేత్రాలలోకి చూస్తూ, 'దిగులుపడకు మన చిట్టితండ్రి సంస్థానాధీశ్వరుడౌతాడు. దానికి కావలసిన డాక్యుమెంటు తయారుచేయిస్తాను. ఇదిగో ప్రమాణం చేసి చెపుతున్నాను.' అన్నారు.

ఈ మాటలు చెవిలోపడుతూంటే ఆమె నేత్రాలలోంచి జ్యోతి బైటపడి అనంతంలో లీనమైంది.

ఆమె పోయిన పది దినాలలో డాక్యుమెంటు తయారైంది. అది తయారైన సంవత్సరం తిరగకుండా రాజుగారుపోయేరు అప్పటినుండి సంస్థానం కోసం యెక్కడెక్కడి వారసులు కుక్కలలా నేటివరకూ కొట్లాడుకొంటూన్నారు. నేను తమాషా చిత్తగిస్తున్నా.

కాని దీనిలో యింకొక రహస్యం వుంది. ఈ డాక్యుమెంటు పుట్టిన కొన్నాళ్లవరకూ నావద్ద

వొక వరప్రసాదంలా వుంది. కాని గోపాలంమీద మమకారం పెరిగిన కొద్దీ అది హృదయకంటకంగా పరిణమించింది. అది మాహృదయాలను పగులగొట్టే గండ్రగొడ్డలి. దానిని నిర్మూలిద్దామనే దురూహ యీ మధ్యనే కలిగింది. కాని అటువంటిది జరగ నందుకు సంతోషంగానే వుంది.' అంటూనే ఆయన వెక్కి వెక్కి యేడవజొచ్చేడు.

తిరిగి నిభాయించుకొన్నారు. 'కథపూర్తి అయింది. ఇవాళే బయల్దేరి యీయేరువుబంగారాన్ని స్వస్థానం చేరుస్తా. ఇరవై యేళ్ళు మోసిన యీమధుర భారం నేటితో తీరుతూంది."

అంతా వెళ్ళిపోయేరు. అతని కేం మొగాడు. అడవులలో పెరిగినవాడు. విశాలాక్షమ్మ హృదయంలో యిరవదేళ్ళప్రేమ పెట్టిన చిచ్చు యెవరార్ప గలరు! 'జాని' భగ్నహృదయపు టార్తి యెవరు తీర్చగలరు!!

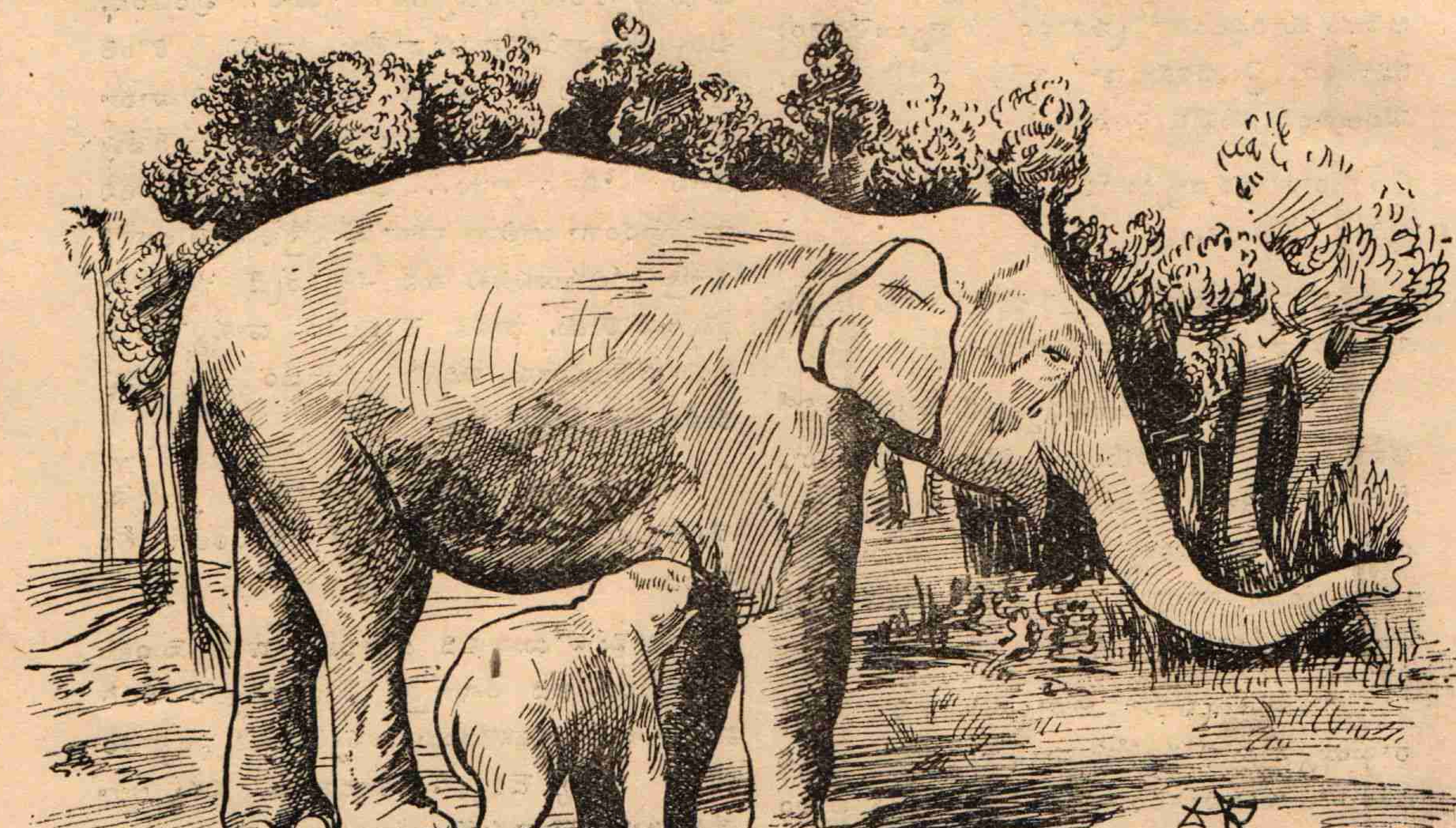

తల్లి, బిడ్డ. చిత్రకారుడు: శ్రీ డి. రామలింగేశ్వరరావు